



SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Hovedutvalg for næring, plan og utvikling	11.02.2019	021/19
Formannskap	18.02.2019	019/19
Kommunestyret	25.02.2019	013/19

Oppstart av Kulturmiljøfredning av Henningsvær

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
04.02.2019	18-02695-8 Forprosjekt Henningsvær - Forespørsel om politisk behandling og invitasjon til f 1065962_4_1	1465176
04.02.2019	Henningsvær analyseområde	1465177
04.02.2019	Kostnadsberegning Henningsvær_rapport sendt RA 04012018	1465178
04.02.2019	Oppsummering hovedfunn 7.1.19	1465179
04.02.2019	Presentasjon folkemøte Henningsvær 31.1	1465181
04.02.2019	Kulturmiljøfredning av Henningsvær - leserinnlegg Børge Larsen	1465182
04.02.2019	Oppstart av Forprosjekt - Kulturmiljøfredning av Henningsvær (L)(174904)	1465183
05.02.2019	Vågan kommunestyre politisk behandling svar på spørsmål	1465263
05.02.2019	Vedtak HIF styremøte 04_02_19	1465264
05.02.2019	Prosjektforslag kulturmiljøfredning Henningsvær	1465342
05.02.2019	Rollebeskrivelse lokal prosjektleder 14.11	1465343
05.02.2019	Vedlegg 1 Tidlig prosjektbegrunnelse	1465344
05.02.2019	Vedlegg 2 Beskrivelse av fredningsforslag	1465345
05.02.2019	Vedlegg 3 Rolle- og ansvarsbeskrivelse	1465346
05.02.2019	14-01278-31 Signert partnerskapsavtale 686763_1_1 Skudeneshavn	1465347

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å fremforhandle kommunens andel av utgifter knyttet til lønn, kontorutstyr og leie av kontorlokaler til lokal prosjektleder.
2. Kommunestyret gir Ordfører fullmakt til å undertegne Partnerskapsavtale for oppstart av en Kulturmiljøfredning av Henningsvær. Avtalen vil være bygget på samme lest som vedlagt eksempel fra Skudeneshavn, og inkluderer den kostnadsfordeling man etter forhandlinger kommer frem til jf punkt 1.

3. Ved sentrale milepæler i prosessen fremover skal kommunen vurdere om prosessen skal stoppes eller tas videre. Den endelige vurdering om å gå inn for fredning eller ikke gjøres ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021.

11.02.2019 Hovedutvalg for næring, plan og utvikling

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

NPU- 021/19 Vedtak:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å fremforhandle kommunens andel av utgifter knyttet til lønn, kontorutstyr og leie av kontorlokaler til lokal prosjektleder.

2. Kommunestyret gir Ordfører fullmakt til å undertegne Partnerskapsavtale for oppstart av en Kulturmiljøfredning av Henningsvær. Avtalen vil være bygget på samme lest som vedlagt eksempel fra Skudeneshavn, og inkluderer den kostnadsfordeling man etter forhandlinger kommer frem til jf punkt 1.

3. Ved sentrale milepæler i prosessen fremover skal kommunen vurdere om prosessen skal stoppes eller tas videre. Den endelige vurdering om å gå inn for fredning eller ikke gjøres ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021.

18.02.2019 Formannskap

Oddrun E Storhaug(Ap) tilstede tom behandling av denne sak. Så tiltrådte fast medlem Lena Hamnes(Ap).

Innstilling fra hovedutvalg for næring, plan og utvikling enstemmig vedtatt.

Saksordfører: ordfører Eivind Holst(H)

FS- 019/19 Vedtak:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å fremforhandle kommunens andel av utgifter knyttet til lønn, kontorutstyr og leie av kontorlokaler til lokal prosjektleder.
2. Kommunestyret gir Ordfører fullmakt til å undertegne Partnerskapsavtale for oppstart av en Kulturmiljøfredning av Henningsvær. Avtalen vil være bygget på samme lest som vedlagt eksempel fra Skudeneshavn, og inkluderer den kostnadsfordeling man etter forhandlinger kommer frem til jf punkt 1.
3. Ved sentrale milepæler i prosessen fremover skal kommunen vurdere om prosessen skal stoppes eller tas videre. Den endelige vurdering om å gå inn for fredning eller ikke gjøres ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021.

25.02.2019 Kommunestyret

Forsalg fra Høyre, Venstre, FrP og Senterpartiet, foreslått av Børge Larsen, Høyre Kommunestyret vil allerede nå signalisere at det vil være et absolutt krav fra Vågan Kommune at utviklingen av Henningsvær ikke stopper opp som følge av en fredning.

Kommunestyret understreker at en kulturminnefredning må ivareta behovene til en framtidsrettet fiskeri- og verkstednæring.

For eksempel vil en elektrifisering av næringen kunne medføre bygging av ny og moderne infrastruktur på land.

Det forventes at det utarbeides effektive løsningsprosedyrer der pålegg fra andre statlige tilsynsorganer, for eksempel arbeidstilsynet, mattilsyn m.fl., kommer i konflikt med fredningsstatus.

Formannskapetets innstilling med tilleggsforslag fra posisjonen enstemmig vedtatt.

KS- 013/19 Vedtak:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å fremforhandle kommunens andel av utgifter knyttet til lønn, kontorutstyr og leie av kontorlokaler til lokal prosjektleder.
2. Kommunestyret gir Ordfører fullmakt til å undertegne Partnerskapsavtale for oppstart av en Kulturmiljøfredning av Henningsvær. Avtalen vil være bygget på samme lest som vedlagt eksempel fra Skudeneshavn, og inkluderer den kostnadsfordeling man etter forhandlinger kommer frem til jf punkt 1.
3. Ved sentrale milepæler i prosessen fremover skal kommunen vurdere om prosessen skal stoppes eller tas videre. Den endelige vurdering om å gå inn for fredning eller ikke gjøres ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021.
4. Kommunestyret vil allerede nå signalisere at det vil være et absolutt krav fra Vågan Kommune at utviklingen av Henningsvær ikke stopper opp som følge av en fredning.

Kommunestyret understreker at en kulturminnefredning må ivareta behovene til en framtidsrettet fiskeri- og verkstednæring.

For eksempel vil en elektrifisering av næringen kunne medføre bygging av ny og moderne infrastruktur på land.

Det forventes at det utarbeides effektive løsningsprosedyrer der pålegg fra andre statlige tilsynsorganer, for eksempel arbeidstilsynet, mattilsyn m.fl., kommer i konflikt med fredningsstatus.

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling

På et folkemøte på Festiviteten i 2014 lanserte Riksantikvaren den gang, Jørn Holme, at det kunne være aktuelt å innføre en Kulturmiljøfredning i Henningsvær. Allerede i 2008 ble det innført «spesialområde bevaring» som delte inn store deler av bebyggelsen inn i tre kategorier med relativt strenge bestemmelser for hva en kan tillate av endringer på volum, form og fasader. Mange har vært kritiske til denne reguleringen mens andre mente dette var et være eller ikke være for Henningsvær, da stedet etter noens oppfatning var på vei å miste sin identitet på bakgrunn av forskjellige inngrep som historisk ikke passet inn. I november 2015 ble prosjektet Henningsvær Nye Tider ble opprettet der Riksantikvaren har vært sentral mhp finansiering. I perioden frem til nå, så har det blitt avsatt 8 mill kroner til tiltak i Henningsvær hvorav 4,8 mill ble tildelt privat bygningsvern mens 3 mill er tiltenkt

«almenne tiltak» der «Fergekaia» har fått 1.000.000,-

I 2018 ble det i Kommunestyret den 22.10.2018 vedtatt oppstart av et forprosjekt der en skulle undersøke hva en fredning vil bety for Henningsvær, både praktisk og økonomisk, for de som bor og driver næring i Henningsvær. Det skulle :

- Gjennomføres en tilstandsregistrering av bygninger i Henningsvær
- Lages en kost-nytte analyse av fordeler og ulemper med en fredning ved hjelp av eksterne konsulenter
- Kartlegge forskjellene og likhetene mellom dagens bevaringssystem og en mulig fredning
- Undersøke hva slags behov eiere og innbyggere vil ha i en eventuell fredning.



Tidslinje for prosess så langt

Dokumentet «Oppsummering av funn fra forprosjektet» gir en utredning om svarene en har fått på punktene som er nevnt over.

Som det historisk største fiskeværet i Lofoten representerer Henningsvær flere sider ved norsk handels-, kyst- og fiskerihistorie som ikke er dekket gjennom eksisterende fredninger eller pågående fredningssaker.

Fiske har vært en av de tre viktigste næringene i Norge sammen med landbruk og industri. Det er få fredninger på Riksantikvarens fredningsliste som er knyttet til denne næringen, særlig gjelder dette lofotfisket. Handelen med tørrfisk og andre fiskeprodukter fra Nord-Norge har historisk sett lagt økonomisk grunnlag for bosetting og næringsliv i store deler av kyst-Norge. Henningsvær har status som historieforteller for en av Norges viktigste næringer gjennom tidene.

Riksantikvarens fredningsstrategi for kulturminneforvaltningen fram mot 2020 følger opp den nasjonale kulturminnepolitikken. For å oppnå målet om fredning av et representativt utvalg kulturminner og – miljøer angis 10 prioriterte temaer. Et av temaene som er underrepresentert er handel, med undertema kystfiske og foredling. Temaet er særlig aktuelt i Møre og Romsdal, Nordland, Troms og Finnmark.

For å sikre rettighetene til de som berøres av en fredning, kan ikke et fredningsområde utvides eller bestemmelsene gjøres strengere enn det som har vært forelagt berørte eiere/brukere/kommunen på en høring. Dersom dette blir aktuelt, vil et nytt innskjerpet fredningsforslag måtte legges ut til offentlig ettersyn og

sendes ut på ny høring hos de berørte eiere grunneiere, og andre berørte. Endringene må også opp til ny kommunestyrebehandling. Det kan også legges inn ekstraordinær høring av et fredningsforslag dersom det viser seg å være behov for dette. Merknader som kommer i forbindelse med lokal høring vil erfaringsmessig vise om det er fornuftig å omarbeide fredningsforslaget og sende på ny høring, eller om det er grunnlag for å avslutte prosessen. En fredningsprosess vil kunne stoppes også senere i prosessen, men for å unngå unødige bruk av ressurser er det viktig at innvendinger og merknader spilles inn i forbindelse med lokal høring og offentlig ettersyn. En kulturmiljøfredning følger saksbehandlingsreglene i kulturminneloven § 22 og forvaltningsloven.

Blant innbyggerne i Henningsvær fremstår det som veldig tydelig at meningene er delte. Det som også er tydelig er at kunnskapen om hva en fredning vil innebære er vanskelig å formidle, da svaret på dette også fremstår som usikkert fra Riksantikvaren. Følgene en fredning i praksis får vil klarere fremgå når bestemmelsene som legges til grunn er klare, og dette vil en naturlig nok ikke kunne vite før bestemmelsene er utarbeidet.

Aktuelt område

- området som allerede er regulert til bevaring av kommunen.
- kommunale helleområder

I en fredningsprosess kan området gjøres mindre. Foreslås et større område, må prosessen starte på nytt.



Forskrift med bestemmelser

En fredningsforskrift følger en fast oppskrift. Dette er bestemt av Justis- og beredskapsdepartementet:

1. hva som ikke er lov
2. hva som er lov
3. hva man må søke om

§ 4. Fredningsbestemmelser for kulturmiljøet

Innenfor det fredete området må man ha dispensasjon, jf. § 6, for å iverksette tiltak, virksomhet eller ferdsel som er egnet til å skade eller skjemme kulturmiljøet, eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

Følgende aktiviteter er forbudt i det fredete området:

§ 5. Tiltak som ikke krever dispensasjon

Tiltak som ikke fører med seg større endringer kan utføres uten søknad til kulturminnemyndighetene. Hvis det er tvil om tiltaket krever søknad, skal kulturminnemyndighetene kontaktes.

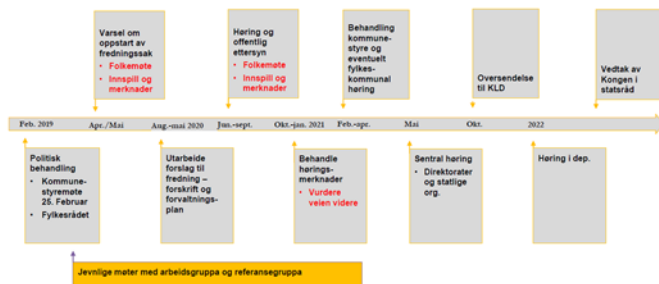
Bestemmelsene i § 4 er ikke til hinder for:

§ 6. Dispensasjon

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad i særlige tilfelle gi tillatelse til tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturmiljøet, jf. kulturminneloven § 20 tredje ledd.

Eksempler på slike tiltak kan være:

Tidsplan dersom fredningssaken starter



Om fredningssaken fortsetter blir vurdert i hver fase

Du kan påvirke i en fredningsprosess!

- Gjennom Henningsvær innbyggerforening
- Gjennom en lokal prosjektleder
- Gjennom skriftlige høringsmerknader til varsel og høringer
- Gjennom dine lokalpolitikere ved en politisk behandling av saken

Er muligheten til å påvirke reell?

- Ja! I Skudeneshavn ble det gjort store endringer på grunn av høringsinnspill fra eiere.

Oppstart av fredningssak betyr ikke at fredningen vedtas. Saken kan også avsluttes uten fredning i løpet av prosessen.

Viktige hensyn i Henningsvær

- statlig **fiskerihavn** – behov for fleksibilitet for drift av fiskebruk
- **reiselivsnæring** – behov for tilpasning til ny bruk og nye behov (toalett, parkering mv)
- effektiv og enkel **saksbehandling** – enkelt gjennomføring av tiltak, god informasjon



Oppsummering

- En fredning løfter Henningsværs historie opp på nasjonalt nivå
- En fredning vil ikke være til hinder for utvikling
- En fredning kan legge seg på linje med dagens reguleringsplan, samtidig som den gir rom for ny bruk
- En fredning gir tilgang på tilskudd fra staten
- En fredning er et samarbeid – du kan påvirke
- En fredning kan brukes for å styre reiselivet



Ansvar ved brann og annen ulykke

En fredning innebærer ikke et gjenoppbyggingsansvar for staten eller fylkeskommunen, men forvaltningen kan bestemme at det skadete byggverket skal istandsettes eller gjenreises med antikvariske materialer og metoder. Dette kan

medføre at istandsettingen blir dyrere enn om byggverket ikke var fredet. Hvis kulturminneforvaltningen har bestemt dette, skal kulturminneforvaltningen betale merkostnadene i sin helhet. Hvis det ikke gis pålegg om istandsetting/gjenreising vil utgiftene til dette dekkes av eier, ev. forsikringsselskap.

I et kulturmiljø er det bare bygningens eksteriør som fredes. Fredningen dekker også andre konstruksjoner enn bygninger (byggverk mv.) Dette betyr at også kaier, kaifronter og alt som inngår i en fredning omfattes av prinsippene om antikvariske merkostnader i dette avsnittet.

Hvis Henningsvær fredes som kulturmiljø, gis fiskeværer status av nasjonal verdi. Riksantikvaren understreker at skader på kaier og bygninger vil kunne utløse tilskudd om utbedring ved skader i forbindelse med flom osv.

Utarbeidelse av og håndhevelse av bestemmelser i en fredning

Riksantikvaren ser det som en forutsetning at kommunen skal ha en sentral rolle i utformingen av et fredningsforslag, herunder i utforming av bestemmelsene i fredningsforskriften. Kommunen har, i vedlegg 3 til prosjektforslaget, en viktig rolle knyttet til disse oppgavene, både i arbeidsgruppen og i referansegruppen. Kommunen vil også ha en plass i styringsgruppen ved en eventuell fredningsprosess. En lokal prosjektleder vil være en svært viktig rolle å få besatt i denne sammenhengen. Den beste løsningen vurderes å være at den lokale prosjektlederen har kommunen som arbeidsgiver. Rådmannen mener på samme tid at dette er et prosjekt i regi av Riksantikvaren, og at lønnsutgiftene til en prosjektleder bør påfalle staten ved Riksantikvaren.

Et ønsket mål for en fredningsprosess er å finne gode samarbeidsformer mellom kommune og fylkeskommune som gjør håndhevelsen av en fredning effektiv og hensiktsmessig for både eiere, kommune og fylkeskommune. Dette samarbeidet vil nedfelles i en forvaltningsplan. Forvaltningsplanarbeidet er også en del av den lokale prosjektlederens oppgaver.

Når det gjelder håndhevingen av bestemmelsene i en fredning er myndigheten til å fatte vedtak om dispensasjon fra fredningen delegert til fylkeskommunen. Dette følger av ansvarsforskriften. Det vil være en stor fordel om det såkalte førstelinjeansvaret lå hos kommunen, som saksforberedende instans. Slik ville man etablere effektivt og faglig samarbeid mellom kommunen og Nordland fylkeskommune.

Reguleringens forhold til en fredning

Henningsvær er i dag regulert til «spesialområde bevaring». I forprosjektet er det tatt utgangspunkt i at en eventuell fredning vil legge seg tett opp mot dagens regulering, noe som vil bli fulgt opp dersom en fredningsprosess settes i gang. Dette er også en forutsetning som legges inn i en partnerskapsavtale. Det er i saken vedlagt et eksempel på partnerskapsavtale fra Skudeneshavn.

Arealplaner kan endres, mens en fredning vil være permanent. Dette er den største forskjellen mellom fredning etter kulturminneloven og vern med hjemmel i plan og bygningsloven. Sistnevnte er altså mere avhengig av det til enhver tid sittende styre i kommunen. Dette betyr at fredningen på enkelte områder må utformes på en måte som legger til rette for utvikling og nyreguleringer. Dette betyr igjen at kommunens medvirkning som lokal planmyndighet og fylkeskommunen som regional planmyndighet er av vesentlig betydning i utformingen av et fredningsforslag.

Håndhevelsen av reguleringsplanens bestemmelser ligger til kommunen. Ved motstrid mellom en fredning og en reguleringsplan vil fylkeskommunens vedtak gå foran kommunens vedtak fordi kulturminneloven er en særlov og dermed går foran plan- og bygningsloven. Fylkeskommunens vedtak vil imidlertid begrense seg til det en kulturmiljøfredning omfatter, uteområder og bygningseksteriører. En fredning omfatter ikke interiører og bruk av arealer. For forhold som ikke reguleres spesifikt av fredningsforskriften vil reguleringsplanen være gjeldende.

En fredning av Henningsvær vil ikke ha til hensikt å stoppe den videre utviklingen av området. Riksantikvaren understreker at det er en overordnet målsetting at Henningsvær skal være et levende fiskevær som skal kunne utvikles og brukes, slik at det blir et attraktivt sted for beboere, næringsdrivende og turister. Bruken av bebyggelsen og kaiene, som har formet det verdifulle kulturmiljøet, må ikke bare kunne fortsette, men også videreutvikles. Dette er en forutsetning for at kulturmiljøet skal kunne bevares for ettertiden. Mens reguleringsplanene blant annet vil fastsette hva man kan bruke de forskjellige arealene til, vil fredningen legge rammer for hvilke endringer som kan gjøres i kulturmiljøet. Dette vil stille krav til gode og kreative løsninger som ivaretar det helhetlige kulturmiljøet.

Kobling fredning og fiskerinæring – verdiskaping – reiseliv.

Riksantikvaren legger stor vekt på at grunnlaget for Henningsvær, fiskebrukene og fiskeforedlingen fortsatt skal kunne eksistere og utvikles. Dette har referansegruppen spilt inn på et tidlig tidspunkt i arbeidet med forprosjektet. I utarbeidelsen av et eventuelt fredningsforslag vil det legges vekt på å legge til rette for at dette hensynet ivaretas.

Prosjektforslagets vedlegg 1, den tidlige prosjektbegrunnelsen, angir som en mulig gevinst av en fredning bedre forhold for utvikling, gjennom at en bedret kompetanse på kulturminneforvaltning bla. gjennom opprettelse av en forvaltningsplan og en lokal prosjektleder i kommunen. Dette vil også svare på et av funnene i evalueringen av dagens reguleringsplan, om at potensialet i reguleringsplanen hva gjelder utvikling ikke er fullt tatt ut.

En fredning vil kunne bidra til at en annen stor næring i Henningsvær, reiselivet, kan utvikles på en bærekraftig måte. Dette innebærer på den ene siden at fiskerinæringen, som har rom for å utvikles, og på den andre siden at de verdiene som allerede finnes, ivaretas og tilrettelegges. Henningsvær har i dag en stor mengde tilreisende, men potensialet er ikke fullt tatt ut, med tanke på for eksempel lengre turistopphold, eller andre typer turister. En fredning kan bidra til en positiv vekst fordi Henningsværs preg og helhet tas vare på. En øking i omsetning tilknyttet reiselivet vil kunne gi verdiskaping og økte midler til vedlikehold mv.

Henningsvær Innbyggerforening

Innbyggerne i Henningsvær har via Innbyggerforeningen vært sterkt inkludert i hele prosessen som medlem og aktiv deltaker i arbeidsgruppen. Det ble den 04.12.19 avholdt styremøte i foreningen der eventuell oppstart ble behandlet som eneste sak.

«I styret er det forskjellige meninger om Kulturmiljøfredning. Alle ser likevel nødvendigheten av at vi har et så godt beslutningsgrunnlag som mulig. Styret vedtok enstemmig å støtte prosessen frem til beslutning skal tas om eventuell kulturmiljøfredning. Styret i innbyggerforeningen vil engasjere seg i arbeidet og følge prosessen tett.»

Formuleringen begrunnes med at en ønsker en videre prosess for å bedre beslutningsgrunnlaget for en endelig avgjørelse. Bestemmelser er enda ikke utformet og de vil være avgjørende for hvordan en fredning vil håndheves. Tryggheten i dette er at prosessen kan stoppes helt frem til behandling av Kongen i Statsråd.

Krav og hensyn ved valg av løsning

En fredningsprosess har «i gamle dager» vært noe som Riksantikvaren har bestemt skal gjennomføres og dette uten noen form for medbestemmelse fra lokale myndigheter. I denne prosessen har Riksantikvaren vært klar i sin kommunikasjon, dersom ikke lokaldemokratiet ønsker en fredning, så trekkes forslaget og Riksantikvaren legger ned prosessen. Med dette som bakteppe mener Rådmannen at det er en god løsning å starte fredningsprosessen da en ikke er fanget av denne beslutningen men kan stoppe om dette skulle vise seg å være uklokt.

Alternative løsninger

1. Kommunestyret vedtar at Riksantikvaren starter opp en prosess for Kulturmiljøfredning av Henningsvær
2. Kommunestyret vedtar at prosessen med en Kulturmiljøfredning av Henningsvær ikke startes opp.

Vurdering

En av grunnene for at Riksantikvaren ønsker en fredning av Henningsvær er at Norges historie med kystkultur, tørrfisk, Nord-Norge, sjark og fiskeri, i alle år har vært underkommunisert og undervurdert. Det er en sentral del av vår landsdel og vårt lands historie som systematisk har blitt utelatt. På tross av en stor utvikling over de siste 200 år med etablering av nye bygninger, kaier, sløyerskur, ferieboliger, terrasser og andre «nyvinninger», så er Henningsvær som kulturmiljø helt unikt i Norsk sammenheng og verd å bevare. Stedet har maktet å omstille seg til nye tider og nye krav. Blant annet var etableringen av sløyerskur sentral på 50-60 tallet og den medførte store endringer i bygningsmiljøet langs havnen. En videre omstilling kan med en fredning bli meget begrenset, da så store endringer mest sannsynlig ikke vil tillates.

Børge Larsen, som har sittet i arbeidsgruppen til forprosjektet samt i styringsgruppen for Henningsvær nye tider, har i et leserinnlegg stillet en rekke spørsmål rundt den informasjonen som legges til grunn for en fredning. Et sentralt punkt som påpekes er at det ved en fredning i mindre grad gis dispensasjoner fra gjeldende regelverk. Dette er særdeles viktig å merke seg da mye av stedets næringsvirksomhet ligger langs Heimsundet, som er det området som anbefales fredet. Fredning er den juridisk strengeste formen for vern og han frykter at endrede behov ved eksisterende eller ny næringsvirksomhet, vil møte på store problemer. I folkemøtet den 31 januar ble det fremmet et spørsmål fra kommunens planavdeling om det i utarbeidelsen av bestemmelsene var mulig å legge inn retningslinjer som gir større mulighet for å tillate tiltak som av en eller annen grunn er nødvendig for bedriften – enten det er fiskeri, mekanisk industri eller annet. Svaret var at det var en god idé og ble ikke avvist som noe umulighet. Det som er viktig er at medlemmene fra arbeidsgruppen som består av politikere og medlemmer fra Innbyggerforeningen i tillegg til administrasjonen, får en sentral rolle under utarbeidelsen av bestemmelsene. Gode bestemmelser kan gi et godt grunnlag for en fortsatt spennende utvikling av Henningsvær.

I Skudeneshavn ble det ansatt en lokal prosjektmedarbeider og dette anses også som meget viktig for prosessen i Henningsvær. Riksantikvaren har skissert et forslag på kostnadsfordeling for Henningsvær lik den kostnadsfordeling man valgte i eksemplet fra Skudeneshavn: RA 50%, NFK 25% og VK 25%. Rådmannen mener dette er et prosjekt i regi av Riksantikvaren og at utgiftene for dette bør påfalle Staten ved Riksantikvaren. Kontorplass og relaterte utgifter til dette kan vurderes dekkes av Vågan kommune. Det er foreløpig ikke fremforhandlet en avtale på dette men ved et positivt vedtak i Vågan må dette tas stilling til.

Lokal prosjektmedarbeider = forutsetning

En ressursperson som har fått stor innflytelse på saken.

- Kontaktperson for eiere og næringsdrivende i fredningsområdet, råd og veiledning, svare på spørsmål
- Kontaktperson opp mot fylket og RA
- Utarbeiding av forvaltningsplanen
- Delta i utarbeidelse av forskrift
- Organisere lokale møter, folkemøter, arbeidsmøter.
- Kompetanse til kommunen



Foto: Jolann Friberg, Levangeravis, Tor J. Friberg

I hele prosessen fra 2014 og frem til oppstart av forprosjektet har det fra arbeidsgruppen og alle involverte blitt understreket at det er viktig å få utarbeidet et godt beslutningsgrunnlag. Riksantikvaren har vært meget imøtekommen og svært velvillig, så langt det har latt seg gjøre. Det som ser ut til å blir mer og mer klart er at dette er en levende prosess der det er vanskelig å få noe godt svar før bestemmelsene for fredningen er på plass. Et annet sentralt poeng er at det hele tiden fra Riksantikvaren har blitt understreket at prosessen hele tiden kan stoppes. Om kommunen føler at dette klart går i disfavør for Henningsvær, så kan prosessen stoppes når som helst før den vedtas av Kongen i Statsråd. Dette igjen gjør det mulig å gå noen trinn nærmere selve beslutningen slik at en kanskje får klare svar på alt som i dag fremstår som uklart.

Konklusjon

Det foreligger fremdeles mange ubesvarte spørsmål i forhold til om en Kulturmiljøfredning er riktig eller ikke og mange av spørsmålene lar seg ikke besvare på dette tidspunkt. På den ene siden er det fristende med dette «eksklusive

stempelet» som sier at Henningsvær representerer noe unikt og som staten relativt villig bidrar med midler til for å bevare. På den andre siden er det ikke klart hvilke begrensninger som vil presenteres innbyggere, utbyggere og næringsdrivende som har et behov for å utvikle eller etablere sin bedrift samt Henningsvær som helhet med uterom osv. Det som er klart er at dette ikke er en endelig beslutning men en beslutning om oppstart av en prosess. Prosessen vil betinge medvirkning fra både innbyggere, fylkeskommune, kommune og Riksantikvar – men prosjekteier er Riksantikvaren. Det ser ut til å være både opp og nedsider med en fredning, men muligheten for flere oppsider og minimal risiko gjør at det å velge å starte en slik prosess fremstår som trygg. Ved behandling i Kommunestyret i febr/apr 2021, før sentrale høringer og KLD, må det endelige beslutningsgrunnlaget være klart til å fatte en beslutning om prosessen skal fullføres eller ikke.

Tommy Stensvik
Rådmann

Alf-Kenneth Johansen
Næringssjef